



Strand kommune

Handlingsplan  
mot vold i  
nære  
relasjoner

2013- 2018

## Innholdsfortegnelse

1.0. INNLEDNING .....	3
2.0. DEFINISJON OG AVGRENSNINGER .....	3
3.0. SITUASJONSBESKRIVELSE.....	4
3.1. Formålet med handlingsplanen .....	4
3.2. Omfang.....	4
3.3. Konsekvenser av vold .....	5
4.0 MÅL FOR TILTAKSUTVIKLING OG ANSVAR FOR OPPFØLGING.....	6
4.1. Forebygge vold i nære relasjoner .....	6
4.2. Oppdage og melde fra - ved mistanke om at vold utøves .....	7
4.3. Ivareta og gi tilbud om oppfølging/behandling.....	7
5.0. OPPFØLGING OG EVALUERING AV PLANEN.....	10
5.1. Ressursbruk .....	10
5.2. Implementering.....	10
Aktuelle henvisninger: .....	11

# Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

## Strand kommune 2013-2018

### 1.0. INNLEDNING

*"Vold og overgrep i nære relasjoner rammer hardt, og det rammer mange. Både kvinner, menn og barn er utsatt for vold og overgrep fra nærstående personer, og skadevirkningene kan være mange og alvorlige", jfr. Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner, 2008.*

*"Vi kan ikke akseptere vold, heller ikke den som foregår i det private rom. Det er et offentlig ansvar å bidra til å forebygge og hindre vold i alle grupper av befolkningen", jf. handlingsplan mot vold i nære relasjoner, Vendepunkt 2007.*

I følge nasjonale føringer oppfordres alle kommuner til å utarbeide handlingsplaner rettet mot dette temaet.

Kommunestyret i Strand, vedtok 27.10.10., at Strand kommune skulle utarbeide en kommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Det ble først i 2012 opprettet en tverretattlig og tverrfaglig gruppe til dette arbeidet. Bidragsytere i denne prosessen har vært skoler, barnehager, tannhelsetjenesten, ulike virksomheter innen sektorene Oppvekst og levekår samt Helse og omsorg. Lensmannsetaten har også bidratt i dette arbeidet.

Denne planen er ikke å betrakte som et endelig produkt, men som et steg på veien, og er ment å være et praktisk styringsredskap i planperioden.

### 2.0. DEFINISJON OG AVGRENSNINGER

*"Vold kan forstås som enhver form for illegitime integritetskrenkelse", jfr. Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner.*

*"Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil", Per Isdal, "Meningen med volden", 2000.*

Volden kan omfatte: fysisk- og/eller psykisk vold, seksuelle overgrep og kjønnslemlestelse, trusler om vold, sosial vold med isolasjon eller begrensning av kontakter. Når vi snakker om vold og overgrep mot barn mener vi når barn og unge selv blir utsatt for eller vitne til fysisk, psykisk eller seksuell vold.

Denne handlingsplanen har hovedfokus rettet mot vold i nære relasjoner, hovedsakelig barn og foresatte. Det betyr ikke at grupper er utelukket men er ment å falle inn under kvinner, menn eller barn, jf. Veileder for utvikling av kompetanseplaner.

## 3.0. SITUASJONSBESKRIVELSE

### 3.1. Formålet med handlingsplanen

Formålet med planen er å beskrive lokale innsatsområder og målsetninger, samt foreslå konkrete tiltak slik at målene kan nås. Målet er at voldsutsatte skal oppleve å få riktig hjelp til rett tid, at de på en enkel måte får oversikt over og kontakt med hjelpetilbudet, informasjon om behandlingstilbud når det er nødvendig og bistand til egen mestring.

Målsetninger og tiltak i planen har i all hovedsak som intensjon at flere som er utsatt for vold i nære relasjoner skal henvende seg til hjelpeapparatet. Hjelpeapparatet skal få økt kompetanse til å avdekke vold i nære relasjoner og flere skal få hjelp til å komme seg ut av et liv med vold.

For å lykkes i arbeidet mot vold, er det nødvendig å sette søkelys på problematikken. Det er viktig at innbyggere og ansatte i Strand kommune har forståelse for at vold kan skje i nærområdet med barn og familie de kjenner. Vold skjer i alle samfunnslag, uansett økonomisk og religiøs tilhørighet.

Handlingsplanen har tre overordnede mål:

- Forebygge vold i nære relasjoner
- Oppdage og melde fra ved mistanke om at vold utøves
- Ivareta og tilby oppfølging til barn og foresatte som har opplevd vold i nære relasjoner.

### 3.2. Omfang

På landsbasis rapporterer ”Veileder for utvikling av kompetanseplaner” at det er vanskelig å fastslå eksakt omfanget av vold og overgrep i Norge, men at undersøkelser gir grunnlag for å slutte at omfanget er betydelig.

Veilederen viser videre til følgende undersøkelser og funn:

- NIBR-rapporten, 2005, ”Vold i parforhold – ulike perspektiver”, viser at 9% av kvinner, over 15 år, har vært utsatt for grov vold av nåværende eller tidligere kjæreste.
- NOVA-rapporten, 2007, ”Vold og overgrep blant barn og unge. En selvrapporteringsstudie blant avgangselever i videregående skole”, viser at 7% av elevene ved videregående skoler hadde opplevd at mor ble utsatt for vold fra sin partner.
- Undersøkelse fra NTNU, 2008, anslår at mer enn 200.000 mennesker i Norge kan ha vært utsatt for seksuelle overgrep. Undersøkelsen rapporterer om at 7% menn og 9% kvinner, begge i kategori som voksen, har vært utsatt for seksuelle overgrep.
- Det finnes ingen undersøkelser i forhold til kjønnslemlestelse, tvangsekteskap eller menneskehandel. Det er likevel registrert tall kun på registrerte henvendelser i deler av hjelpeapparatet. 350 saker om tvangsekteskap ble registrert totalt i 2006.

Vi har ikke gjennomført undersøkelser på dette feltet i Strand kommune. Det er likevel grunn til å tro at Strand kommune ikke avviker fra landet for øvrig. Levekårsundersøkelsen i Strand, kan gi grunn til å tro at tallene for kommunen sannsynligvis ikke er lavere enn landet

forøvrig. Mørketall finnes trolig også her. Tilbakemeldinger fra ulike etater signaliserer at økt fokus på dette tema, synes å bidra til økt forekomst.

### **3.3. Konsekvenser av vold**

Å leve i familier med vold, enten denne primært er mellom foreldrene eller rettet mot barnet, er for barn som å leve i en krigssone, bare at denne krigen foregår i det skjulte. Det vanlige livet til barnet blir ikke avbrutt, og volden blir sjelden snakket om. Traumer, angst, uro og usikkerhet preger barnas hverdag.

Det å være vitne til, høre eller vite om at noen blir utsatt for vold, er like skadelig for barnet som om det selv blir slått.

Symptomer hos barna kan være: Konsentrasjonsvansker, aggresjon, angst, depresjon, lav selvfølelse, skyldfølelse, manglende sosiale ferdigheter, rusproblemer og psykiske vansker.

## 4.0 MÅL FOR TILTAKSUTVIKLING OG ANSVAR FOR OPPFØLGING

<b>4.1. Forebygge vold i nære relasjoner</b>		
<b>TILTAK</b>	<b>ANSVAR</b>	<b>TIDSROM</b>
Handlingsplan for Strand og implementering av denne	Rådmann	2013-2018
Utarbeide og gjøre kjent en brukervennlig brosjyre om temaet	Familiens hus v/forebyggende avdeling	2013-2018
Utarbeide skriftlige interne prosedyrer vedr. uro/mistanke om vold, i alle kommunale virksomheter	Virksomhetsledere / Kvalitetssjef	2013-2018
Oppvekstteam	Skolefaglig rådgiver	2013-2018
Konsultasjonsteam mot vold og overgrep	Oppvekstkoordinator	2013-2018
Skoleprogram. "Psykisk helse i skolen" eller tilsvarende.	Psykiatritjenesten, ungdomsskolene, videregående skole og Familiens hus v/ helsestasjonen	2013-2018
Kompetanseheving	Familiens hus v/forebyggende avd.	2013-2018
Veiledning	Familienshus v/forebyggende avd.	2013-2018
Temadag; familie vold kino med refleksjon i etterkant.	Familiens hus v/ Forebyggende avd.	2013-2018
Tilbud om hjemmebesøk i forbindelse med svangerskapskontroll/fødsel.	Familiens hus v/ Helsestasjon	2013-2018
Informasjon / fokus på temaet vold til: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Innbyggere:</li> <li>• Strand kommune sine nettsider</li> <li>• Ansatte i Strand kommune: Systematisk HMS arbeid</li> <li>• Barn og unge i Strand kommune:</li> </ul>	Oppvekstkoordinator  Rådmann /kvalitetssjef  Skoler, barnehager og Familiens hus.	

#### **4.2. Oppdage og melde fra - ved mistanke om at vold utøves**

<b>TILTAK</b>	<b>ANSVAR</b>	<b>TIDSROM</b>
1. Kompetanseheving for ansatte	Familiens Hus	2013-2018
2. Interne rutiner <ul style="list-style-type: none"><li>• Hver enkelt har et selvstendig ansvar og plikt til å melde fra til barneverntjenesten.</li><li>• Ansatte skal kjenne til rutine og vite hva de skal gjøre ved mistanke om vold.</li></ul>	Alle i Strand kommune	2013-2018
3. Opplysning og informasjon om temaet vold: <ul style="list-style-type: none"><li>• Informasjon kan gis gjennom lokalavis, nettsider og brosjyrer.</li><li>• Alarmtelefon 116 111 gjøres kjent for barn, unge og voksne.</li></ul>	Oppvekstkoordinator	2013-2018
4. Konsultasjonsteam mot vold og overgrep	Oppvekstkoordinator	2013-2018
5. Oppvekststeam	Kommunalleder oppvekst og levekår	Evalueres i forbindelse med tidlig innsats prosjektet 2011 - 2014

#### **4.3. Ivareta og gi tilbud om oppfølging/behandling**

<b>TILTAK</b>	<b>ANSVAR</b>	<b>TIDSROM</b>
1. Sikre at barn, unge og familier får helhetlig tilbud.	Barnevernstjenesten	2013-2018
2. Barnevernstjenesten har ansvar for: <ul style="list-style-type: none"><li>• Følge opp barnet og familien akuttfasen. Lage sikkerhetsplaner ved behov.</li><li>• Følge opp barnet og familien på lengre sikt.</li><li>• Sikre nødvendig samarbeid mellom barnet/familien og ulike instanser.</li></ul>	Barnevernstjenesten	2013-2018
3. <b>Politiets rolle:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Etterforskning og straffesak mot</li></ul>	Politiet	2013-2018

<p>voldsutøver.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Gi tilbud om oppfølgingsamtaler.</li> <li>• Henvise videre til konfliktråd/mekling.</li> </ul>		
<p><b>4. Andre hjelpetilbud i kommunen tilpasses den enkeltes behov</b> og kan gis av f.eks barneverntjenesten, lege, psykiatritjenesten, familieterapeut og miljøterapeut.</p>	<p>Barneverntjeneste Lege Psykisk helse Familiens Hus, Forebyggende avd.</p>	<p>2013-2018</p>
<p><b>5. Aktuelle gratis hjelpe- og behandlingstilbud:</b></p> <p><b>Krisesenteret i Stavanger:</b> <a href="http://www.stavanger.kommune.no/krisesenter">www.stavanger.kommune.no/krisesenter</a>. Krisesenteret arbeider for å beskytte, støtte og veilede voldsutsatte kvinner og deres barn. Har åpent hele døgnet.</p> <p><b>Voldsmottaket:</b> Døgnåpent tilbud for unge og voksne i Sør-Rogaland som er utsatt for seksuelt overgrep. Også dersom overgrepet har skjedd tilbake i tid: Tlf: 902 40 200 eller 51 51 02 02 (Stavanger legevakt)</p> <p><b>Barnehuset i Stavanger:</b> <a href="http://www.barnehuset.com">www.barnehuset.com</a>. For barn og unge opp til 18 år, samt voksne psykisk utviklingshemmede som har vært utsatt for seksuelle overgrep, vold eller vært vitne til vold i nære relasjoner. Målet er å gi bedre tilbud til barna ved at medisinske undersøkelser, dommeravhør og behandling tilbys samlet.</p> <p><b>Barne- og ungdomspsykiatrien (BUP):</b> <a href="http://www.helse-stavanger.no">www.helse-stavanger.no</a>. Se ulike tilbud for barn og familier. Det kreves henvisning fra lege eller barneverntjenesten.</p> <p><b>Familievernkontoret i Stavanger og Egersund:</b> <a href="http://www.fam-vern-stvg.no">www.fam-vern-stvg.no</a>. Tilbyr samtaler/terapi/familierådgivning. Alle kan ta direkte kontakt og bestille time.</p> <p><b>Konfliktrådet:</b> <a href="http://www.konfliktraadet.no">www.konfliktraadet.no</a>. Meglertjeneste der formålet er å løse tvister mellom private parter eller mellom individ og samfunn. Tilbys i alle kommuner.</p> <p><b>Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS):</b> <a href="http://vest.rvts.no">http://vest.rvts.no</a>. Ansatte kan ta kontakt for</p>	<p>De som har kontakt med barnet, ungdommen og familien skal gi informasjon om de tilbud som finnes, og bistå ved henvisning videre.</p>	<p>2013-2018</p>



<p>drøfting og veiledning</p> <p><b>Sinnemestring for menn:</b> <a href="http://www.fam-vern-stvg.no">www.fam-vern-stvg.no</a>. Stavanger Universitetssjukehus, Psykiatrisk klinikk, har gruppetilbud til menn med volds- og aggresjonsproblemer i nære relasjoner (I parforhold, familie eller jobb)</p> <p><b>Alternativ til vold i Stavanger:</b> <a href="http://www.atv-stiftelsen.no">www.atv-stiftelsen.no</a>. Gir tilbud til voldsutøvere i nære relasjoner, bosatt i Rogaland.</p> <p><b>Strand kommune, sentralbord:</b> 51 74 30 00</p> <p><b>Barnevernstjenesten i Strand:</b> 51 74 31 30 Ivareta og gi tilbud til barn og familien</p> <p><b>Psykiatritjenesten i Strand:</b> 51 74 31 76 Lavterskeltilbud. Tilbyr samtale, råd og veiledning.</p> <p><b>Familiens Hus:</b> 51 74 21 80 Et lavterskeltilbud for barn og familie.</p> <p><b>Alarmtelefonen for barn og unge: 116 111</b> Døgnåpen telefonvakt hvor barn og unge kan henvende seg.</p> <p><b>Barneombudet:</b> <a href="http://barneombudet.no">http://barneombudet.no</a>. . <a href="http://www.barneombudet.no/klarmelding.post@barneombudet.no">http://www.barneombudet.no/klarmelding.post@barneombudet.no</a>. Tlf. 22 99 39 50. Kan gi råd og veilede.</p> <p><b>Vern for eldre:</b> <a href="http://www.vernforeldre.no">www.vernforeldre.no</a>. Tlf: 800 30 196.</p>		
---	--	--

## **5.0. OPPFØLGING OG EVALUERING AV PLANEN**

### **5.1. Ressursbruk**

De fleste tiltakene vil dekkles innenfor rammen til den enkelte virksomhet, mens større utgifter spilles inn i forbindelse med årsbudsjettene til kommunen og ved den årlige rulleringen av økonomiplanen. Flere av tiltakene i handlingsplanen er knyttet tilprosjektet ”Tidlig innsats”. Videreføring av en del av disse tiltakene etter 2014 vil være en forutsetning for å kunne etterleve handlingsplanens innhold.

Utarbeidelse av en brosjyre for Strand kommune vil måtte tilføres ressurser. Trolig i størrelse kr 25.000,-, men vi har ikke gjort noen undersøkelser i forhold til dette.

Opplæring vil delvis kunne finansieres innenfor rammen. Ekstern kompetanse vil trolig pålyde totalt kr 200.000,-, for planperioden.

### **5.2. Implementering**

Når planen er vedtatt skal den gjøres kjent for ansatte og innbyggere. Alle ansatte som jobber med barn og unge, skal kjenne til planen og leder skal sikre at planen følges. Gjennom Strand kommunes HMS-plan, skal planen være i fokus, vår og høst.

Evaluering av planen må ha fokus på oppdatering samt evaluering av pågående aktivitet. Rundt årsskiftet 2015/2016 bør en foreta en oppdatering på diverse nettsteder, adresser, telefonnumre etc. Samtidig bør en gjennomgå planen i forhold til operative tjenester/tilbud, evaluere disse, samt legge til/trekke fra faktorer som er aktuelle for at planen er oppdatert. Sluttevaluering bør gjennomføres innen utgangen av perioden for planen, for fornying eller forbedring og videreføring av temaet.

## **Aktuelle henvisninger:**

### **Litteraturliste:**

- *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2012*, utgitt av justis- og beredskapsdepartementet, 12/2011.
- *Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner*, utgitt av justis- og politidepartementet, 2008
- *Meningen med volden*, Per Isdal, 2000

### **Brosjyrer / informasjonshefter:**

"Små vitner til vold", utgitt av Alternativ til vold  
"Alternativ til vold – Stavanger", utgitt av Alternativ til vold  
"Er du mann og utsatt for vold?", utgitt av krisesenteret i Stavanger  
"Vern for eldre", Nasjonalt prosjekt i regi av Helsedirektoratet  
"Krise", utgitt av Stavanger krisesenter  
"HMS-fokus", Strand kommunes systematiske HMS-arbeid

### **Annet materiell:**

Krisehåndteringssystem omsorg i skole (perm), utgitt av personalomsorg as  
Krisehåndteringssystem omsorg i barnehage (perm), utgitt av personalomsorg as

### **Aktuelle lenker:**

[www.helse-stavanger.no](http://www.helse-stavanger.no)  
[www.barnehuset.com](http://www.barnehuset.com)  
<http://vest.rvts.no>  
<http://barneombudet.no>  
[www.fam-vern-stvg.no](http://www.fam-vern-stvg.no)  
[www.atv-stiftelsen.no](http://www.atv-stiftelsen.no)  
[www.konfliktraadet.no](http://www.konfliktraadet.no)  
[www.fam-vern-stvg.no](http://www.fam-vern-stvg.no)  
<http://www.barneombudet.no/klarmelding>  
[www.helse-stavanger.no](http://www.helse-stavanger.no)  
[www.vernforeldre.no](http://www.vernforeldre.no)  
[www.helsedirektoratet.no](http://www.helsedirektoratet.no)  
[www.strand.kommune.no](http://www.strand.kommune.no)